№ 6. Ausgabe B.

ГОМАН

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Цэна с перэсылкай і дастаукай да хаты:
на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф., на 3 месяцы — 1 м. 20 ф., на 1 мес. — 40 фэн.

Адрэс рэдакцыі: Вільня, Завальная 7.
Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:
на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам.

№ 6 (98). Год II. Вільня, 19 студня 1917 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.).

Пагляд Англіі на мір.

18 студня.

Паводлуг нямецкаго ваеннаго апавешчэньня з 18 студня, на ўсіх фронтах важных здарэньнёў не было.

Пагляд Англіі на мір.

ЛОНДОН. Статс-сэкрэтар загранічных спраў Бальфур у тэлеграмі, аддадзенай англіцкім паслом у Вашынгтоне правіцельству Злучэных Штатоў 16 студня, кажэ:

„Брытанскае правіцельство зусім згодліво з ідэалам прэзыдэнта Вільсона, але мае пачуцьцё, што даўжыня міра павінна быць залежна ад яго характэру. Глаўная прычына нешчасьця, ад катораго церпіць цяпер увесь сьвет,—гэта істнаваньне вялікай дзержавы, хворай на любоў уласьці, сярод націй, дрэнна прыгатаваных да абароны.

„Прэдложэная саюзьнікамі ў іх ноці перамена карты Эўропы мае ў сваім плане, як часць яго, выгнаць туркоў з Эўропы. У руках Нямеччыны Турэччына аткрыта становіцца інструмэнтам дзеля заваеваньнёў. Зніштажэньне у Эўропе Турэччыны будзе адпаведаць міру гэтак сама, як аддача Эльзас-Лотарынгіі Франціі і аўстрыяцкіх італьянцоў Італіі, або як усе іншые перамены граніц, вымаганые саюзьнікамі. Але гэтые тэрытор'яльные перамены ня могуць зусім поўна забаспечываць ад новай вайны, калі кіруючые доляй Нямеччыны кругі будуць далей памыкацца запанаваць над сьветам. Калі пасьля вайны Эўропа, больш бедная людзьмі і грашмі, чым цяпер, будзе аставацца ў няменшай, чым цяпер, небаспечнасьці, дык надзеі прэзыдэнта будуць менш споўнімы, чым калі-колечы. У той час, як іншые націі хацелі установай палюбоўнаго суда зрабіць немагчымым нарушэньне міра, Нямеччына стаяла зусім збоку. Сіла была аб'яўлена праўдзівай мэтай стараны. Генэральны штаб прыгатаваў способ, каторым у адпаведны момэнт павінны былі быць выпаўнены думкі аб панаваньні".

Мобілізацыя у Швэйцарыі.

БЭРН. Швайцарскае тэл. аг. даносіць:

Правіцельство ў пачатку году прызнало патрэбным загадаць на 24 студня мобілізацыю другой і закончыць мобілізацыю 4 і 5 дывізіі.

Здабытые абшары.

БЭРЛІН. Цэнтральные дзержавы занімаюць: у Бэльгіі 29.000 кв. кіл., у Франціі—22.300, ў Расеі — 280.450, у Румыніі—каля 100.000, у Сэрбіі — 85.867, у Чорнагорыі — 14.180, у Албаніі—20.040.

Саюзьнікі занялі: у Эльзас-Лотарынгіі—900 кв. кіл., ў Буковіне і Галічыне—28.231.

Утрата веры у пабеду.

ЛЮГАНО. «Stampa» пішэ аб новай прамове Мілюкова, каторы адзначыў узрост сілы правых. „З віны рэакцыйных міністроў народ утраціў веру ў пабеду. Мы перэжываем страшэнную гадзіну".

Атказ саюзьнікоу—абіда Амэрыцэ.

АМСТЭРДАМ. Прапаганда сэнатара Лоджа проці мірнаго выступленьня Вільсона мела вялікі послух. Большая часць сэнатароў зажадала, каб Вільсон прыступаў надалей да гэткіх крокоў толькі маючы згоду сэнату.

Дыплёматычны крызіс у Амэрыцэ.

БЭРЛІН. Як даносіць „Lok.Anz.", трэба ждаць атстаўкі кіраўніка загранічнай палітыкі Амэрыкі, Лянсінга. Пры цяперашнім палажэньні—гэта першай вагі палітычнае здарэньне.

Трагедія Грэціі.

ГААГА. Англіцкі карэспандэнт «War Spile» даносіць с Салонік 13 студня:

Грэцкіе войскі, каторые, згодне з абецанкай грэцкаго ураду, павінны былі выехаць у Пэлёпонэз, ідуць у паўночным, значыць, зусім праціўным кірунку. Яны нарушылі нэутральны пояс. Здаецца, што трэба ждаць пачатку варожых сгычэк між саюзьнікамі і Грэцией.

БЭРН. 17.І. «Petit Parisien» пішэ, што у францускім парляцэнці с прычыны выпадкоў у Грэціі пануе значнае неспакойство.

БЭРН. Паводлуг «Corr. della Sera», учора у Афіны прыбылі 6 італьянскіх афіцэроў с палкоўнікам Аўсіліо, б. рэорганізатарам грэцкаго войска, каб прыняць учасьце ў саюзьніцкай камісіі дзеля кантролю над грэцкім урадам.

Вільня, 19. I. 1917 г.

Што колоністы, каторые, пакінуўшы родны край, пасяліліся ў чужой зямлі і зжыліся з ей, выказваюць жаданьне далучыць тую зямлю да іх старой бацькаўшчыны, — гэта нікога дзівіць ня можэ. Але калі народ, які яшчэ ўчора стагнаў пад ярмом чужынцоў, сягоньня, здабыўшы волю, збіраецца паняволіць менш шчасьлівых за яго суседзёў, — дык гэта вызывае глыбокую адразу ў кожнаго сумленнаго чэлавека, вызывае гарачы пратэст тых, каго той „вольны народ" хочэ абярнуць у сваіх нявольнікоў...

Такім актам гвалту была друкаваная ўжо ў нас у тым нумэры заява члена польскай дзержаўнай рады, Немоевскаго. І калі прыпомнім, як энэргічна працавалі колоністы с Польшчы ў нашым Краю, каб зніпічыць усе яго асобеннасьці і забіць жаданьне самабытнаго жыцьця, дык будзе ясна, што акт той меў на мэці нашы землі.

Пакуль захватны апэтыт на нашу зямлю выяўлялі паадзінокіе палітыкі, пакуль аб гэтым на яве і ў сьне думалі гасьцінна прынятые нашым народам колоністы, — мы не зверталі на гэта асаблівай увагі. Але калі аб гэтым жэ кажэ прэдстаўнік суседняй дзержавы, як аб „гісторычнай місіі" апошняй, — дык усе шчырые сыны нашаго Краю, ўсе грамадзяне Беларусі і Літвы павінны падняць свой голас і зліцца ў галосным — на ўвесь сьвет — клічу:

— Ня хочэмо новай няволі!

Патрэба выбару.

Наш Край стаіць на перадодні развязкі сваей будучыны. І ў гэты момэнт, калі кожын дзень набліжае нам тую развязку, кожын сын Беларусі і Літвы павінен сур'ёзна задумацца аб павіннасьці, якую ускладае на яго Бацькаўшчына.

Павіннасць гэта вымагае, каб усе мы забыліся аб усім тым, што можэ быць прыемна ці непрыемна, карысна ці некарысна для тых або іншых паадзінокіх людзей. Шмат хто с-паміж нас узгадоваўся ад малых дзён ці то ў традыціях колішняй Рэчыпаспалітай, ці ў духу Расейскаго гасударства, ды з гэтай прычыны між намі ёсць німала людзей, каторые тые традыціі стаўляюць вышэй за ўсё. Адных з іх сэрцэ цягне да Варшавы, і яны хацелі-бы адбудовы колішняй Рэчыпаспалітай, а іншые дык проста прылучэньня нашых зямель да Польшчы. Для другіх прыемна казычэ вуха слова «Масква», дык яны хацелі-бы вярнуць наш Край пад Расею. І пры гэтым як адны, так і другіе нават не задумываюцца над пытаньнем: а ці гэта будзе карысна для тэй Зямліцы, што іх узгадавала, што была і ёсць для іх за родную матку?

Цяпер настаў час, калі прапускаць міма вушэй гэтаго пытаньня нельга. Хто свае асабістые сымпатіі ці антыпатіі будзе цяпер стаўляць вышэй, чым выразную карысць Краю нашаго і цьвёрдае жаданьне волі народу,— той вырэкаецца сваей Бацькаўшчыны, той служыць ня роднай Зямлі, а чужым ідэалам, той адступнік і здраднік свайго Краю і многамільённых народных грамад, якіе ждуць вызваленьня ад старой няволі і ня хочуць новай.

Ніхай жэ людзі, каторые дагэтуль не знайшлі атказу на памянёнае пытаньне, зробяць самі с сабой „рахунак сумленьня", ніхай прыслухаюцца да біцьця свайго сэрца: што яно ім скажэ. Выбар трэба зрабіць: за Бацькаўшчыну, ці проці яе. І толькі пасьля гэтаго выбару сапраўдные сыны Беларуска-Літоўскаго Краю здалеюць стануць на цьвёрды грунт, здалеюць знайсьці для сябе адпаведнае мейсцо у працы дзеля ясьнейшай будучыны Зямлі нашай, здалеюць споўніць, як сьлед, сваю павіннасць перад Бацькаўшчынай.

І. Мелешка.

Патрэба організацыі.

Цяпер, калі справа беларускіх народных школ стаіць на цьвёрдым грунці, і кожын дзень число народных вучыцелёў узрастае, гожэ было бы ўсім работнікам на школьнай ніве падумаць аб наладжэньні сваей прафэсыональнай організацыі.

Такіе організаціі маюць з даўних пор работнікі ўсіх фахоў — як тые, што занімаюцца фізычнай працай, так і інтэлігэнтные працаўнікі. Даволі сказаць, што ў самым апошнім часі тут аткрыўся саюз працаўнікоў на артыстычнай ніве. І ўсе яны кірyюцца да аднэй мэты: супольне радзіцца аб сваіх прафэсыональных справах і аказваць сваім таварышам матэр'яльную помач у патрэбі.

Беларускіе вучыцелі, першы раз выступаючы да аткрытай, офіцыяльнай работы, больш, чым хто-будзь, павінны дзержацца разам: яны маюць перад сабой незвычайна шырокіе задачы, за каторые дагэтуль яшчэ ніхто не браўся. На кожным кроку ў сваей практыцэ яны будуць спатыкацца с пытаньнямі, развязаць каторые шмат каму будзе не пад сілу. І ў такіх прыпадках яны павінны злучыць свае сілы, павінны памагаць адзін аднаму, бо таго вымагае іх вялікая, сьвятая задача: узгадовываньне маладых пакаленьнёў — будучых грамадзян сваей зямлі.

Мала таго: маладые вучыцелі, каторые толькі што самі сядзелі на школьнай лаві, павінны самі ешчэ многа-многа вучыцца, працаваць над сваім развіцьцем. І тут супольная праца можэ шмат аблягчыць іх задачу. Прафэсыональны вучыцельскі саюз можэ наладзіць і лекціі, і рэфэраты, і супольные гутаркі, каторые кожнаму вучыцелю памогуць пайсьці па правільнай дарозі духоваго развіцьця.

Незалежные ад культурнай работы, нашы вучыцелі павінны організавацца і на грунці самапомачы матэр'яльнай. Ніхто ня ведае, што прынясе яму заўтрашні дзень: нейкі нешчасьлівы прыпадак можэ зрабіць яго няздольным да працы інвалідам, катораму патрэбна будзе таварыская помач. Прафэсыональны вучыцельскі саюз с пастаянных складак вучыцелёў, каторые лёгка могуць ад сваей месячнай пэнсіі адкладаць нейкі невялікі працэнт, здалее сабраць праз нейкі час капітал, с каторага і можна будзе даваць помач у патрэбі членам саюза.

Вось, дзеля ўсяго гэтаго беларускіе вучыцелі і павінны организавацца, стварыць сваю прафэсыональную организацію. У нас жэ даволі ёсць энэргічных маладых сіл: ім будзе пад сілу зрабіць гэта.

Стары вучыцель.

У Вільні і ваколіцах.

× **Дзіўная палітыка.** Як мы даведаліся, с праектаванай саюзам кватэрантоў працы дзеля здабыцьця танных кватэр для незаможных жыхароў Вільні нічога не выходзіць. Ня гледзячы на пастанову местовай камісіі апекі над пакінутымі дамамі пад маршалкоўствам д-ра Кэрпэра, каб упоўнамочэные саюзам кватэрантоў асобы разам с цыркуловымі апекунамі агледалі пустые кватэры ў пакінутых дамох і назначалі адпаведные да цяперашняго цяжкога часу цэны, паны апекуны—прынамсі большая часць іх—зусім ня думаюць спаўняць пастановы камісіі, хаця самі былі на заседаньні камісіі і самі тую пастанову прыпімалі! Гэтак, апекуны I, VI і інш. цыркулоў проста адмовіліся даць паўнамочнікам саюза кватэрантоў спісы вольных кватэр, адсылаючы іх да цэнтральнаго бюро. А цэнтральнае бюро, калі саюз звярнуўся быў да яго с тэй жэ справай пару месяцоў таму назад, дало на пісьме атказ, што ўсе спісы маюць цыркуловые апекуны, і да іх трэба звертацца.

Што гэта значыць? Няўжо ж праўда тое, што кажуць злые языкі: што паны апекуны—пераважна самі дамаўласьнікі, баяцца паніжэньня цэн за кватэры ў пакінутых дамох, бо гэта можэ адбіцца і на іх кішэні?..

Асабліва дзіўную палітыку вядзе апекун VI цыркулу п Маковскі. 29 верасьня 1916 году ў № 198 газэты «Dziennik Wileński» мы чыталі гэткую абвестку: „Кватэры дзеля найму ў цэнтры места і на акраінах у 6-тым цыркуле—могуць быць і з мэблямі. Ведамасьці у апекуна камісіі апекі над пакінутымі дамамі,—Сьв.-Янская № 29, кнігарня, ад 10 да 2 і ад 6 да 7 гадз.“ Гэтак, каб даць кватэры і з мэблямі чытачам «Dz Wil.», п. Маковскі не пашкадаваў нават затраты грошы на абвестку ў паменёнай газэці. Цяпер жэ, калі саюз кватэрантоў дарма хочэ даць кватэрантоў на пустые кватэры, п. апекун VI цыркулу адмаўляецца даць спіскі тых кватэр.

Гэта—ешчэ дзіўней, чым страх за свой кішэнь, бо нельга зразумець, чаму местовы ўраднік хочэ рабіць нейкіе прывілеі спэцыяльна для чытачоў «Dz. Wil.»...

× **Пазычковы фундуш.** Як пішэ „Лецтэ Найес“, ёсць праект злажыць капітал, с катораго людзі, ў якіх ёсць грошы ў банках с таго боку фронту, маглібы браць пазыкі пад залог банковых дакумэнтоў.

× **Скорая помач.** За апошні тыдзень, ад 8 да 14 студня, скорая лекарская помач дадзена ў 67 здарэньнях, у тым ліку карэтка выежджала 34 разы.

× **Апавешчэньне аб прышчэпцы оспы.** Жыхары Жыдоўскай вуліцы, I і II Ятковай, I і II Шклянай і Шварцоўскай, Домініканскаго завулка, Хівінскай, Агурковай і Сарацынскай вуліц, Казарменнаго, леваго і праваго Салдацкаго завулка прызываюцца гэтым ураз-жэ прышчапіць сабе оспу.

I-ы пункт для прышчэпкі: Фэльчэрская школа пры бальніцы Сьв. Якуба, што-дзень, апрыч нядзелі, ад 10 да 3 гадз.

II-і пункт: б. местовы лазарэт. Оотрабрамская 10, ад 12 да 1½ гадз. кожын дзень, апрыч панядзелку.

Вільна, 16 студня 1917 г.

Der Deutsche Stadthauptmann

Pohl

× **Курс рубля:** офіцыяльны — 1 м. 90 фэн. за рубель; у банках пры прадажы — 2 м. 20 ф., пры куплі—2 м. 24 ф.

Пазычковая каса бярэ 6%.

× Прапала хворая на розум кабета, Вэроніка Юткевіч, Кіеўская 18 Можэ быць, што з ею здарылося якое нешчасьце. Весткі аб ей просяць даваць у Крымінальную Паліцію, Домініканская 1, пакой 15.

БІБЛІОГРАФІЯ.

Важнейшые польскіе працы аб Беларусі і беларусах.

D-r Tad. St. Grabowski.

(Гл. пачатак ў № 4).

Doroszenko D.: Odrodzenie Białorusi («Przegląd Kraj.». Kijów, 1909).

Dybowski Tom.: Białoruś w przeglądzie rolniczym. („Tyg. Petersb.“ 1853).

Dybowski Wł. dr.: Przysłowia białoruskie z pow. Nowogrudzkiego (ze słow). (Wyd. Akad. Umiej. Krak. 1881).

Dybowski Wł. dr.: Zagadki białoruskie z gub. Mińskiej. (Wyd. Akad. Umiej. Krak. 1886).

Estreicher Kar.: Bibliografia polska. (O „Biblii“ Fr. Skoryny w T. II. str. 264 T. VIII. str. 14 i XVIII).

Federowski Mich.: Lud białoruski na Rusi litewskiej. Materyały do etnografii słowiańskiej. (T. I—III. Kraków. 1897, 1902, 1903).

Folejewski J. i Wrublewski T.: O samorządzie ziemskim na Litwie i Białejrusi (Wilno, 1910).

Glinski Fr.: Rok 1847 na Białorusi (Karta z dziejów poddaństwa. «Kraj» 1884).

Gołębiowski Łuk.: Lud polski, jego zwyczaje i zabobony. (Warsz. 1830), por. o t. zw. białoruskiem „Zahorodziu“).

Gorzkowski Mar.: Przegląd kwestyi spornych o Rusi. (Kraków, 1877).

Jankowski Jerzy: Pieśniarze młodej Białorusi. („Przegląd Kraj“. Kijów, 1909).

Jaroszewicz Jòz.: Obraz Litwy pod względem jej oświaty i cywilizacyi od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku (T. I—III. Wilno, 1844—5—o t. zw. Krywiczyźnie).

Jelski Al.: O gwarze białoruskiej. («Kraj», 1885).

Jelski Al.: Słówko o materyałach, służących do badań gwary, etnografii i literatury białoruskiej. („Chwila“ 1886).

J. Al. (Jelski): Białoruska literatura i bibliografija—Białoruś (w VIII t. «Wiel. Encykl. powsz. ilustr.» Warsz. 1892, str. 646—658 i 661—663).

Jewłaszewski Fedor: Kronika białoruska z l. 1546—1604, wyd. w przekładzie pol. przez Tad. Ks. Lubomirskiego p. t. «Pamiętnik Teodora Jewłaszewskiego». (Warsz., 1860) oraz oryg. w wydaniu Komisyi archeolog. w Kijowie, 1881.

(Далей будзе).

З усяго Краю.

Новы цэнтр жыцьця.

БЕЛАСТОК. (Ад нашаго карэспандэнта). С кожным днём место нашэ ўсё болей і болей развіваецца. Жыцьцё йдзе ўсё болей шыбкім ходам, і найбліжэйшая будучына суліць яму далейшае развіцьце.

Главная прычына гэтаго—цэнтралізація тут адміністрацыйных урадоў. Вялікая адміністрацыйная машына вымагае вельмі многа людзей да працы ды прыцягівае народ з ваколіц, і гэты узрост насяленьня становіць аснову ажыўленьня жыцьця места.

Беласток—побоч з Вільняй — найвялікшы цэнтр у занятых немцамі беларускіх землях. І беларусы павінны гэта выкарыстаць дзеля сваей справы. У найбліжэйшым часі тут маюць пасяліцца некаторые беларускіе грамадзкіе работ-

Каменная труна.

(Гл. пач. у «Гом.» № 5).

Многа гэткіх і гэтаму падобных спраў меў на сумленьні баярын Бутрым і не ўнімаўся ў ліхадзействі сваім.

Тым часам міналі гады за гадамі, і з імі надыходзіла адзінокая, панурая старасць. І от што раз часьцей на баярына стала надыходзіць развага, а разам з ей каяньне і боязнь суда Божаго. У гэткіе момэнты баярын Бутрым або даставаў с паліцы дзедаўскай рукой на пэргамэнце глаголіцкімі літэрамі пісаны псалтыр і чытаў яго, праліваючы сьлёзы і адбіваючы паклоны, або уцекаў з дому і ішоў на сьвятые мейсцы, шукаючы сабе развязкі грахоў пры спаведальніцы, або хоць пакуты. Ды толькі ніводзін духоўнік, выслухаўшы крывавые чыны жыцьця яго, не важыцца даць яму ад пушчэньня грахоў. І многа вод працякло Дзьвіной міма песчанай баровай пустэльні, ў каторай жыў сьвяты старэц Ахрэм, пакуль трапіў туды наш баярын.

Старэц Ахрэм, выслухаўшы споведзь баярына, даў яму гэткую раду:

— Вялікіе грахі твае, нявольнічэ Божы, але міласэрдзе Божае вяліко і мудры помыслы Яго. Вазьмі за ўсё сваё багацьце,—навучаў пустэльнік,—пабудуй сьвятыню Богу. Ніхай ад усей маетнасьці тваей астанецца табе ўсяго гэтулькі грошы, сколькі патрэба, каб зрабіць сасновую труну. І за тую рэшту зрабі сабе труну. А калі будуць высьвячаць тваю сьвятыню, пастаў сваю труну за аўтарам і ляж у ей. І ляжы у труне да канца абраду сьвятога, імшы Божай. Можэ Бог пашле табе зліташаньне сваё, пашле табе ратунак.

І от стаў распрадаваць баярын Бутрым маетнасьці свае і скарбы свае За несчысьлёнае багацьце пачаў будаваць сьвятыню Богу. Пабудаваў і прыаздобіў багата за ўсе скарбы свае, а за апошніе мэдзякі зрабіў сабе сасновую труну.

У дзень высьвячэньня сьвятыні лёг баярын у труну за аўтарам і маліўся Богу. Пачалася набожная адправа. Праз мысьлі баярына сталі працекаць жывымі абразамі ўсе яго крывавые і сьлёзные справы. І пачалі пераходзіць перад ім пакрыўджэные ім людзі. І кожны станавіўся перад ім і горка выкідаў яму сваю крыўду. Але баярын біўся у грудзі перад кожным і казаў: „Божэ, міласьціў будзь мне грэшнаму! А ты, пакрыўджэны мной браце, даруй мне!..“ І адыходзілі другім радам крыўды ад яго супакоеные. Ужо канчалася сьвятая служба і працэсія з усім народам выйшла крыжовым ходам кругом сьвятыні.

І адступіліся ўсе пакрыўджэные ад баярына. Стануў каля яго кругом цьвітучы сад і абняла яго маёвая ноч. І бачыць ён каля сябе яблыню укрытую квегам, а пад яблыняй жану сваю Мару і Стаўру баярчыца маладога. Ея прамэнны, задумлёны глядзіць у неба на зоры, а яна, сукланіўшы яму на пляче галоўку, роніць іскрыстые сьлёзы... І забыўся баярын аб каяньні сваім, каля сэрца зварухнуўся прыдушэны зьмей злосьці. Хоць ударыўся баярын у грудзі і прамовіў „Божэ, міласьціў будзь мне грэшнаму!“ але ня мог скарыцца перад імі і прасіць дараваньня. Зданьне счэзло. Баярын учуў набожные сьлезы народу і духавенства за сьценамі сьвятыні, а праз момэнт ізноў бачыў сад і іх двое. Ізноў ён ударыўся у грудзі і маліў Бога і ня мог скарыцца перад імі. І трэйці раз перад вачамі душы яго стануді яны, і трэйці раз ён нэ скарыўся.

У гэты момэнт застучэло, загручэло, разступілася земля, і праваліласся скрозь доньне сьвятыня. Астаўся толькі народ, ды на тым мейсцы, дзе быў аўтар, цяпер лежала каменная труна. Гэта была тая самая труна, ў каторую лёг баярын, ды толькі яна цяпер абярнулася ў камень.

І дагэтуль на шчыце горкі ляжыць тая каменная труна, а ў ей скамянеўшый баярын Бутрым Намір, асуджэный да суднаго дня ляжыць затое, што момэнту чыстаго парыву ня мог даравацць жонцы сваей перад судом Божым.

В. Л—скі.

жікі, дык трэба думаць, што яны пачнуць сваю работу і ў самым Беластоку,—а ў межах Беластоцкаго округа работа ўжо ідзе, тоўпячыся ў Сьвіслочскай вучыцельскай сэмінарыі, с каторай у канцы гэтаго месяца выйдзе пара дзесяткоў маладых вучыцельскіх сіл і рассыплюцца па вёсках беларускіх, вучачы дзяцей у школах народных у нашай роднай мові.

Наагул, шансы Беластоку, як новаго цэнтру беларускай работы, пачынаюць узрастаць.

Беластоцкі.

Падробленые грошы.

БЕЛАСТОК. Тут ізноў з'явіліся фальшывые 2-маркоўкі. Адзнакі іх: яны аддрукованы сьвятлейшай фарбай і на грубейшай папэры, чым праўдзівые; на пярэдняй старане у другім радку напісано не „oder", а „ober", а на задняй старане ў кружках наабапол арла ў цэнтры німа цыфры 2, якая павінна быць на праўдзівых грашах.

Забарона гульні з рагаткай.

ГРОДНЯ. Паліцэйскім прыказам дзецям забаронено гуляць з рагаткамі, бо гэта небаспечна для людзей і ваконных шыб.

Незвычайная апавестка.

ГРОДНЯ. Пані К., пры Мурав'ёвскай вул. 25, апавешчае, што да яе прыбілася сьвіньня.

Ачыстка ад вошы.

ГРОДНЯ. Гэтымі днямі і тут аткрываецца пункт дзеля ачысткі ад вошы.

Канакрадзтво.

МАЛА БОБРА, Сакольск. пав. У тутэйшаго селяніна Б. ў ноч на 13 студня укралі пару каней с санямі.

Сьнегавые заносы.

РАДУНЬ. Тут былі сільные сьнежные заносы. Дарогі зрабіліся непраежджымі. Загаданы адпаведные крокі дзеля іх ачысткі.

Работа духавенства.

КОУНА (ад нашаго карэсп.)- Тутэйшы біскуп, кс. Карэвіч, прыехаўшый некольні месяцоў таму назад з Расеі, выяўляе значную энэргію на культурнай ніве. Дыэцэзія яго—блізка ўся літоўская, дый сам ён—літвін; дык у яго асобі літвіны маюць шчыраго культурна - нацыональнаго работніка. Само сабой разумеецца, што яго кірунак—аднастаронні: клерыкальна-нацыональны, але нічога іншаго—с прычыны становішча кс. Карэвіча — нельга было-бы спадзевацца. Умелай палітыкай кс. Карэвіч дайшоў пашаны ў нямецкай уласьці, і, як чуваць, яму будзе дадзено пазваленьне выдаваць у Коўні літоўскую газэту. Ясна, што газэта гэта будзе таго-ж кірунку, як і ўся праца біскупа Карэвіча,—дык з выхадам яго газэты справа новай літоўскай газэты ў Вільні—для грамадзянства больш сьвецкаго—не развяжэцца.

Гледзячы на тое, што можэ зрабіць высокі прэдстаўнік духавенства для .свайго народу, мы, пражываючые тут беларусы, можэм толькі сумаваць, што ў суседняй віленскай дыэцэзіі, дзе перэважывае беларускае насяленьне, між вышэйшым духавенствам німа ніводнаго прыхільнаго да беларусоў чэлавека. Наадварот, там вышэйшае духавенство працуе дзеля зусім чужой для нас справы...

Б—*с*.

Выезд с чужыны.

КОУНА. У панядзелак, 15 студня, вечэрам выехаў у Варшаву ў польскі легіон першы транспорт дабравольцоў с Коўны і ваколіц.

Новая лазьня.

КОУНА. Аткрылася лазьня з бассэйнам дзеля плаваньня.

Трыхіны у сьвіней.

СУВАЛКІ. Статыстыка паказала, што ў ваколіцах Сувалак кожная саракавая сьвіньня мае трыхіны.

Цэна рыб.

СУВАЛКІ. Найвышэйшая цэна за фунт рыбы назначэна 25 фэн., але яе часта прэвышаюць.

Рыбы, цяжэйшые за чверць фунта, трэба аддаваць капціць.

Літоўская ахронка.

ЛІБАВА. Ад 28 мая таго году ў гмаху б. парахвіяльнай школы наладжэна літоўская ахронка. На карысць яе устраіваюцца літоўскіе вечарыны і збіраюцца ахвяры між тутэйшымі літвінамі. У ахронцы цяпер 70 дзяцей.

Як адносіцца да ахронкі літоўскае грамадзянство, відаць с таго, што апошніе два вечары на яе карысць далі 1060 рублёў даходу.

Апавешчэньне

Сума пушчэных у абарот квітоў (Darlehnskassenscheine) пазычковай касы на Ўсходзі (Darlehnskasse Ost) на 31 сьнежня 1916 г.— Руб. 28,575,200.

У гэтым ліку буйнейшых квітоў (100, 25, 10 і 3 руб.) Руб. 24,114,204,

Дробных (на 1 руб. і 50 к.) Руб. 4,460,996.

Hauptquartier, 8 студня 1917.

Der Kommissar beim Oberbefehlshaber Ost.

Königs,
Hauptmann.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

Калі скончыцца вайна?

ЛОНДОН. «Pall-Mall Gazette» даносіць с Пецярбурга: паводлуг думкі Брусілова, вайна скончыцца ў канцы месяца жніўня.

Унутрэнае палажэньне.

ЖЭНЕВА. У апошнім часі францускіе газэты ў Швайцарыі вельмі занімаюцца расейскімі справамі. «Journale de Geneve» адзначывае двулічную ролю Протопопова, катораго Дума ўважае за рэнэгата і здрадніка і каторы ў апошнім міністэрскім крызісе астаўся на сваім мейсцы. Лічаць, што Протопопова вывеў Распутін.

За паўтрэця году ў Расеі было 35 новых міністроў.

Нямецкіе газэты пішуць, што Расея знаходзіцца ў 1917 гаду ў такім жэ палажэньні, ў якім была ў 1905 гаду, што яна стаіць перад рэвалюцыей і зусім зруйнована.

Нязгодлівасць міністроў.

ШТОКГОЛЬМ. Якая нязгодлівасць пануе між расейскімі міністрамі, паказвае гэткае здарэньне.

Новы міністэр судоў, Добровольскій, быў у Трэпова з офіцыальнай візытай, хаця ўжо спадзеваліся атстаўкі Трэпова. Трэпов адмовіўся прыняць яго.

С-паміж членоў старога міністэрства Барк і Шаховской сказалі, што ня хочуць быць на радзі міністроў пры іншым маршалку. У князя Голіцына яны не былі с прыветнай візытай.

Імператар даў Пакровскаму ордэр Белаго Арла.

РОТТЭРДАМ. «Daily News» даносіць с Пецярбурга, што атстаўка Трэпова і Ігнат'ева адзначывае нязгодлівасць між расейскім правіцельствам і народам. Трэпов добра разумеў, што ён не здалее працаваць разам з Думай, пакуль Протопопов будзе аставацца на сваім мейсцы. З гэтай прычыны ён паехаў у глаўную кватэру, каб дабіцца атстаўкі Протопопова. Вярнуўся ён у Пецярбург з абецанкай, што Протопопова ня будзе. Але знайшліся абаронцы Протопопова, каторые скінулі самога Трэпова.

Змены ў Дзержаўнай Радзі вельмі узмацавалі правае крыло, бо ўсе міністры належаць да консэрватароў.

АМСТЭРДАМ. «Times» даносіць с Пецярбурга, што, паводлуг «Русск. Сл.», астаўшыеся ешчэ міністры падаліся ў адстаўку. У тым чысьле—Барк і Покровскій, а так сама начальнік цывільнаго габінэту цара. Усе яны сказалі, што правіцельство ня можэ працаваць разам з Думай, пакуль Протопопов будзе аставацца на сваім мейсцы.

«Правы» Думы.

ПЕЦЯРБУРГ. «Рэч» пішэ аб кн. Голіцыне гэтак:

„Кліч Голіцына: ўсё для вайны!—паказвае, што ўсе ўнутрэные рэформы адложэны на пасьля вайны."

Супрацоўніку «Бірж. Вед.» міністэр-прэзыдэнт абецаўся прыхільна адносіцца да прафэсыональных саюзоў. З Думай і прэсай абецаўся паступаць вельмі дэлікатна. У канцы ён, аднак, дадаў: „Маё правіцельство атказывае толькі перад Імператарам, але гэтым не выключаецца право Думы цікавіцца работай правіцельства".

Перэвага правых.

ЛОНДОН. Газэты даносяць с Пецярбурга, што правые дайшлі ізноў вялікшай вагі с прычыны назначэньня рэакцыонера Шчэгловітова за маршалка дзержаўнай Рады. Адначасна с тым выдалены і заменены новымі некольні членоў Дзержаўнай Рады; з гэтай прычыны счэзла перэвага паступоваго блока, якая дагэтуль тут была, і цяпер правые перэважываюць, маючы большасць блізка на тузін галасоў.

Аб расейскім здзеку.

БЭРЛІН. Тэлегр. агенцтво Вольффа ад асаблівай, асьведомленай крыніцы звертаецца да англіцкаго ураду с пытаньнямі: ці Англіі невядомы думскіе прамовы аб паступках у Расеі з „інородцамі?" Ешчэ нідаўна дэпутат Чхэнкелі сказаў, што расейскае правіцельство нарушыло людзкіе і боскіе правы цэлаго раду народоў Расеі. Ці ня многа жыдоў у Расеі бязвінна замучэны і павешэны? Ці англічанам невядома, што ёсць у Расеі таборы для ваенна-палонных, у каторых у часі вайны самым сумным спосабам пагіблі тысячы нямецкіх палонных? У адным Троіцкім пагібло 17.000 душ. Ці не вядома, што ў некаторых таборах замёрзшые трупы палонных складалі у „штаблі"? Чаму не ўспамінаецца аб убіўстве чыноўніка нямецкаго пасольства, Катнэра, на вачах і с пазваленьня расейскай паліціі?

Нешчасьця румынскаго народу.

ШТОКГОЛЬМ. Сем'і ўцекачоў, каторые прыехалі у Одэссу і жывуць тут, апынуліся у страшэнне цяжкім палажэньні.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньня:

16.І. Заходні тэатр:

Спроба францускіх дружын уварвацца пры Вэврэнь (на палудні ад Руа) на нашы пазыціі адбіта гарнізонам акопу.

Наагул, баевая чыннасць, ня лічачы мейсцамі агня артылерыі, была незначная.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Без выдатных прыпадкоў.

Фронт эрц-герцога Іозэфа: Штурмы ворагоў між далінамі Касіну і Сусіта і ўчора нічога не дайшлі. Уварваўшыеся у адным пункце румыны былі зусім адкінуты назад контратакай, утраціўшы пры гэтым 2 афіцэроў і 200 салдатоў.

Фронт фэльдмаршалка Макензэна: Пасьля сільнай падгатоўкі агнём вялікіе грамады расейцоў атакавалі наабапол Фундэні. У некольніх стах мэтроў перад нашымі пазыціямі хвалі штурмаваўшых ворагоў разбіты нашым агнём. У часі новаго штурму невялікіе атрады ворагоў дайшлі да нашых акопоў, але ўраз жэ былі адтуль выкінуты. Страты ворагоў вялікіе.

Македонскі фронт: Палажэньне не змянілося.

17.І. Заходні тэатр:

Фронт Рупрэхта Баварскаго: У некольніх пунктах фронту артылерыйская бітва крапчэла. У заваpоці Іпра наступленьне ворагоў у самым пачатку задзержано нашымі батарэямі. Удачные патрульные опэрацыі пры Лесар, Гэдэкур і на заходзі ад Пэррон далі нам 27 палонных і 1 кулемёт.

Фронт нямецкаго Насьледніка: Пасьля ўдачнаго ўзрыву на вяршынях Комбр наша пяхота і сапёры ўварваліся на пазыціі ворагоў і вярнуліся адтуль з некольнімі палоннымі.

Усходні тэатр:

Фронт Леопольда Баварскаго: Пасьля востраго агня артылерыі пабедзі пачаліся расейскіе штурмы на поўдні ад Смаргоні. Яны адбіты. Уварваўшыеся на вузкім фронці ворагі адкінуты назад. Усе пазыціі асталіся ў нашых руках. По-

ле бітвы пакрыто чысьленымі трупамі расейцоў. У начы шмат дае адбіты патрулі ворагоў.

Фронт эрц-гэрцога Іозефа: У усходніх карпатах нямецкие егры пры Комане, на поўначы ад Залатой Быстрыцы, прывялі некалькі расейцоў і кулемёт. Між далінамі Касіну і Сусіта расейцы і румыны далей штурмавалі вялікімі массамі здабытые ў іх за апошние дні горные пазыціі. На адной выршыне ім удалося ўмацавацца. У-ва ўсіх іншых мейсцох яны крывава адбіты.

Фронт фэльдмаршалка Макензэна: У балоцістай даліне між Браілам і Галяцам, пры Вадэні, пярэдние турэцкіе варты перад перэважываючымі сілами ворагоў адышлі па дадзенаму загаду на главные пазыціі. Наступаўшые на ля Буртэа расейскіе атрады задзержаны агнём нашай артылерыі.

Македонскі фронт: Без ніякіх прыпадкоў.

За месяц сьнежань мы утрацілі 17 самалётоў. Нашы ворагі утрацілі іх 66; у тым ліку ў бітвах на паветры 48, збіты агнём з зямлі 16, прымушэны спусьціцца на зямлю 2. З гэтаго числа 22 папалі ў нашы рукі, зваліліся на зямлю за фронтам ворагоў—44.

Аустр ыяцкае апавешчэньне

ВЕНА 15.I. Усходні тэатр: (гл. нямецкае апав.).

Італьянскі тэатр: На фронці Доломітоў нашы войскі пры Вялікім Лаязної ўзарвалі ў тую ноч скалу між нашымі і варожымі пазыціямі. Цяпер ваюючые стороны раздзеляе шырокі яр.

ВЕНА. 16.I.. Усходні тэатр: (гл. ням. апав.).

Італьянскі тэатр: На фронці Карсту трывае агонь артылерыі.

ВЕНА 17.I. Усходні тэатр: (гл. нямецк. апав.).

Італьянскі тэатр: На плоскагорні Карст і ў даліне Віппаха нанова узняўся агонь артылерыі.

Вайна на паветры.

БЭРЛІН. Число нямецкіх лятуноў, каторые збілі больш за 4 самалёты ворагоў, дайшло 36. Між імі капітан Бэльке збіў, як вядома, 40, Вінтгэнс—18, Іммэльман і барон ф. Ріхтгофэн—па 15, Франкль—14 і т. д.

Жаданьне французоў.

ПАРЫЖ. «Echo de Paris» дамагаецца самай энэргічнай падгатоўкі дзеля наступленьня саюзьнікоў. Калі Нямеччына занята ў Румыні, проці яе трэба выступіць на заходнім фронці.

Пагібель Румыніі.

ЯССЫ. Братіану сказаў у румынскім парлямэнці, што ён не шкадуе ваеннаго выступленьня Румыніі нават і тады, калі-б гэта скончылося разгромам Румыніі. Тады яна памрэць за справедлівую справу.

Такэ Іонэску сказаў: „Калі ў будучыне ўсім румынам суджэно вандраваць па сьвеці і калі старонка абернецца ў руіну,—вайна ўсё-ж такі была патрэбна“.

Грэцкая трагедія.

ЛОНДОН. «Daily Chron.» даносіць з Эўбэі, што число каралеўскай арміі на острові павялічылося і мае запас страны на некалькі месяцоў. Генэрал Байрос і інные прыслухаючые яму афіцэры—староннікі караля. Арэштованы многа староннікоў Вэнізэлоса.

ЛОНДОН. (В.Т.Б.). «Daily Tel.» даносіць:

Правіцельствы саюзьнікоў дамагаюцца кантролю над почтай і тэлеграфам. Яны жадаюць публічнаго прывітаньня іх флагоў, вызваленьня ўраз жэ староннікоў Вэнізэлоса, здаволеньня пацярпеўшых у часі прыпадкоў 1 і 2 сьнежня, выдаленьня начальнікоў, каторые мелі каманду ў часі гэтых прыпадкоў. Блокада будзе трываць датуль, пакуль усё гэта ня будзе споўнено.

АФІНЫ. Грэцкае правіцельство аддало прэдстаўнікам саюзьнікоў дадатковую ноту, ў каторай прынімае ўвесь саюзьніцкі ультіматум. Выпаўненьне дамаганьнёў саюзьнікоў ураз-жэ началося. Грэцкі пасол вярнуўся на сваё мейсцо.

Спіс ваенна-палонных з нашаго краю.

З Вільні і Віленскай губэрні.

Табор для ваенна-палонных Sagan.

Коваленко Іван, Дварышчэ.
Логош Васіль, Вільня.
Неведоўскі Павал, Комарцкі.
Суій Васіль, Бор.

Табор для ваенна-палонных Skalmierschütz.

Лісіца Грыгор, Гнездзік.
Чэботарёнак Аркадій, Грыблі.
Лапка Іван, Бельская.
Болеус Сямён, Чурылово.
Мэльта Васіль, Копеко.
Шапіро Давід, Вільня.
Арановіч Якаў, Смаргонь.
Курыцкі Сямён, Вільня.
Шарог Васіль, Барсукі.
Сухоцкі Стэфан, Вільня.
Бакіноўскі Эдвард, Сьвіркі.
Петрашкевіч Віктор, „
Ярошэвіч Ян, Станкі.
Канавіч Антон, Чэркасы.
Соботкевіч Міхаіл, Каролі.
Міколаюнас Язэп, Дворалічы.
Мішкель Кароль, Зарэччэ.
Зублоўскі Станіслаў, Войтово.
Дымчэвіч Сямён, Поспэры.
Гавіс Бронислаў, Нача.
Лукшыц Андрэй, Пролай.
Татарэліс Якаў, Зубельня.

Табор для ваенна-палонных Sprottau.

Літвін Віктор, Сьвенцяны.

Offiziersgefangenenlager Ingolstadt.

Комп. Форт 9.

Паручнік Мешальскі Вальдэмар, Вільня, Судовая, 2.

Комп. Форт 10.

Капітан Якубоўскі Антон, Вільня.
Падпар. Рэут Казімір, „
Унтэрофіц. Шынгель Констанцін, Яшуны.

Комп. Форт Prinz. Carl.

Штабс-кап. Артамонов Павал,
Падпаруч. Беляев Іван,
Капітан Косолапов Пётр,
Паруч. Штакельбэрг Тодар,
„ Вержбіцкі Казімір,
Штабс-капіт. Войткевіч Владыслаў (усе з Вільні).

Ком. Форт Orff.

Аптэкар Товянскі Язэп, Вільня.

Lazarett I, Ingolstadt.

Завадзкі Іван, Вільня.
Мовша Абрамовіч, Смаргонь.

Табор для ваенна-палонных Ingolstadt.

I Батальён, 1 Комп.

Буйко Вінцэнты, Вільня.
Бусловіч Франц, Кракоўка.
Дубіцкі Віктор, Баяры.
Галка Антон, Хрэнова.
Юхнік Язэп, Лідзкі.
Мілюк Міхаіл, Вільня.
Ужка Пётр, „

I Бат. 3 Комп.

Гаель Владыслаў, Вільня.
Федоровіч Адам, „

I. Bat. Kp. Zw. W. Friedrichshofen.

Базыльян Янкель, Лайбішкі.
Бэркон Абрам, Вільня.
Брэзнікер Абэль, „
Брушынскі Лейба, Шчучын.
Дубрынскі Элья, Ліда.
Фурманскі Хаім, Шчучын.
Гітліч Мордух, Вільня.
Гобэр Ізаак, „
Кановіч Пінкус, Таневічы.
Крынскі Бэрко, Новы Двор.
Левін Сімха, Вільня.
Лідзкі Шэвэль, Эйшышкі.
Медніцкі Эйбэр, Жалудок.
Мурміс Ільля, Сьвенцяны.
Плотнік Абрам, Порубанак.
Рубін Янкель, Вільня.
Сагаловіч Барыс, Гольшаны.
ШВіммэр Саламон, Вільня.
Карась Ізаак, Родінца.

Табор для ваенна-палонных Friedrichsfeld bei Wesel.

Адамовіч Станіслаў, Н. Тарасоўка.
Анінуцкі Казімір, Малі.
Анушкевіч Іван, Засьценак.
Бабіч Раман, Сьвенцяны.
Банеўскі Пётр, Дворча
Барылов Віктор, Квачы.
Бартусэвіч Іван, Вільня.
Бацэвіч Гіполіт, Турлішка.
Бобрык Фэлікс, Пескі.

(Далей будзе).

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтво «Гоман». Рэдактар В. Ластоўскі.